

NYHET! Observationsunderlaget *Undervisningsskicklighet i praktiken*

10 sidor plus en jämförelse med andra observationsunderlag

Det nya underlaget innehåller
10 dimensioner av undervisning
som forskning återkommande över tid
visat leder till lärande i praktiken

Del 1. Undervisningskvalitet i praktiken - Läroprocesser	
1. Mål som utgångspunkt för lärandet	
2. Lärandemiljö	
3. Elevernas delaktighet	
4. Synliggörande av lärandet	
5. Användning av respons	
Del 2. Undervisningskvalitet i praktiken - Genomförande	
6. Lektionens planering och genomförande	
7. Lärarens ledarskap i klassrummet	
8. Stöd till elever med olika behov	
9. Användning av rutiner	
10. Samarbetslärande	

Utvecklat och prövat under mer än 1800 lektionsobservationer
observationer av Skolkompaniet & Fibbla Kompetens sedan 2017

Del 1. Lärandeprocesser

- Mål som utgångspunkt för lärandet
- Lärandemiljö
- Elevernas delaktighet i lärandet
- Synliggörande av lärandet
- Användning av respons för lärande

Del 2. Genomförandet

- Lektionens planering och genomförande
- Lärarens ledarskap i klassrummet
- Stöd till elever med olika behov
- Användning av rutiner
- Samarbetslärande

En jämförelse – dimensionerna överlappar varandra – det nya underlaget är mer konkret

Skolinspektionens

observationsschema

Trygg, stödjande och uppmuntrande lärandemiljö. Läraren...

- skapar en positiv atmosfär
- bemöter eleverna med respekt
- har positiva förväntningar på eleverna och stöttar deras självförtroende
- skapar motivation inför olika aktiviteter
- upprätthåller studiero

Individanpassning, variation och utmaningar. Läraren...

- ser till att arbetet under lektionen är tankemässigt utvecklande
- anpassar undervisning till eleverna i gruppen
- ser till att elever med behov av stöd under lektionen får sådant
- varierar undervisningen

Tydlighet i mål, innehåll och struktur. Läraren...

- genomför en genomtänkt lektionsstart
- genomför en välstrukturerad lektion
- ger tydliga beskrivningar, förklaringar och sammanfattningar
- kontrollerar att eleverna förstått
- gör ett tydligt sammanfattande lektionsslut

Uppföljning, återkoppling och reflektion över lärandet. Läraren...

- använder sig av formativ bedömning under lektionen
- ger eleverna tillfälle att reflektera över undervisningen och sitt lärande i förhållande till kunskapskraven

NYHET!

Undervisningsskicklighet i praktiken

Del 1. Lärandeprocesser

- Mål som utgångspunkt för lärandet
- Lärandemiljö
- Elevernas delaktighet i lärandet
- Synliggörande av lärandet av lärandet
- Användning av respons för lärande

Del 2. Genomförandet

- Lektionens planering och genomförande
- Lärares ledarskap i klassrummet
- Stöd till elever med olika behov
- Användning av rutiner
- Samarbetslärande

Skolforskningsinstitutets rapport

Främja studiero i klassrummet – lärares ledarskap

- Lära känna eleverna och skapa positiva relationer.
- Välja och anpassa arbetssätt utifrån elevernas behov.
- Förebygga genom tydliga förväntningar och struktur.
- Aktivera eleverna och göra dem delaktiga. (öka elevernas möjligheter att svara och reagera på lektionerna)
- Stödja och bemöta beteenden. (positiva sådana)

Skolforskningsinstitutets slutsats: *Undervisningen måste utvärderas genom observationer!*

Observationsunderlagen – en jämförelse

Skolinspektionens observationsschema

- Har exempel på iakttagbara läraraktiviteter för varje dimension = olika kvaliteter i undervisningen. Ska bedömas.
- Bedömningsord: "1= i mycket låg grad eller inte alls. 2= i ganska låg grad. 3= i ganska hög grad. 4= i mycket hög grad. X= går inte att värdera eller är inte relevant i sammanhanget. Kommentera i så fall varför."
- Har tagits bort från deras hemsida och är istället ersatt med en lista med "möjliga företeelser att observera".

Skolforskningsinstitutets rapport

- En rapport – inte utformad som ett observationsunderlag kring de fem dimensionerna som främjar studiero.

Undervisningsskicklighet i praktiken

- Har inga bedömningsord.
- **Beskriver istället progressionen i 4 utvecklingssteg med en matris för var och en av de tio dimensionerna = ett rikt innehåll med iakttagbara läraraktiviteter = kvaliteterna i undervisningen.**

I boken med och om observationsunderlaget finns för varje dimension en matris med konkreta exempel på **iakttagbara läraraktiviteter**

1. Mål som utgångspunkt för lärandet

Utvecklingssteg	Iakttagbara kriterier kan exempelvis vara
<i>Lärare och elever har samma uppfattning av lektionens mål, som är kopplade till kursplanen</i>	- Lärandemål (vad som ska läras under lektionen – inte bara vad som ska göras) är presenterade och läraren har kontrollerat att eleverna förstått målen korrekt. - Läraren har visat hur målen är kopplade till kursplanen. - Eleverna har fått möjlighet att reflektera kring lärandemålen.
<i>Lärarna anger lärandemål, men de är inte fullt förstådda av eleverna</i>	- Läraren har presenterat lärandemål men har inte kontrollerat hur eleverna förstått dem - Lärandemålen är otydligt formulerade. - Eleverna visar under lektionen att de inte helt förstått vad de förväntas lära sig.
<i>Mål finns men de är inte tydligt formulerade muntligt eller skriftligt</i>	- Läraren kan efter lektionen beskriva de lärandemål som lektionen utformats runt. - Lektionens olika moment hänger samman men det är inte tydligt vilket lärande det ska leda till - Läraren har inte i skrift eller tal formulerat några lärandemål för eleverna.
<i>Inga mål används som utgångspunkt för elevernas lärande</i>	Läraren kan efter lektionen inte ange vad eleverna specifikt skulle lära under lektionen.

Definition: Skicklig undervisning = undervisning som leder till studiero, motivation, lärande och måluppfyllelse.

Vad GÖR en skicklig lärare?

Se, prata om och utveckla **iakttagbara läraraktiviteter = skicklig undervisning**

1. Mål som utgångspunkt för lärandet

Utvecklingssteg	Iakttagbara kriterier kan exempelvis vara
<i>Lärare och elever har samma uppfattning av lektionens mål, som är kopplade till kursplanen</i>	• Lärandemål (vad som ska läras under lektionen – inte bara vad som ska göras) är presenterade och läraren har kontrollerat att eleverna förstått målen korrekt. • Läraren har visat hur målen är kopplade till kursplanen. • Eleverna har fått möjlighet att reflektera kring lärandemålen.
<i>Lärarna anger lärandemål, men de är inte fullt förstådda av eleverna</i>	• Läraren har presenterat lärandemål men har inte kontrollerat hur eleverna förstått dem • Lärandemålen är otydligt formulerade. • Eleverna visar under lektionen att de inte helt förstått vad de förväntas lära sig.
<i>Mål finns men de är inte tydligt formulerade muntligt eller skriftligt</i>	• Läraren kan efter lektionen beskriva de lärandemål som lektionen utformats runt. • Lektionens olika moment hänger samman men det är inte tydligt vilket lärande det ska leda till • Läraren har inte i skrift eller tal formulerat några lärandemål för eleverna.
<i>Inga mål används som utgångspunkt för elevernas lärande</i>	• Läraren kan efter lektionen inte ange vad eleverna specifikt skulle lära under lektionen.

Vad GÖR en skicklig lärare?

Se, prata om och utveckla **iakttagbara läraraktiviteter = skicklig undervisning**

5. Användning av respons för lärande

Utvecklingssteg	Iakttagbara kriterier kan exempelvis vara
<i>Både läraren och eleverna använder respons för att utveckla lärandet i klassrummet</i>	• Eleverna får respons av både läraren och sina kamrater under arbetets gång. • Läraren kontrollerar hur eleverna förstått lärarens råd och stöd. • Eleverna uppmuntras att ge varandra respons. • Lärare och elever knyter responsen till någon form av hjälpmedel ex. lärandematrix.
<i>Läraren använder respons på ett sätt som utvecklar elevernas lärande</i>	• Läraren ger respons på ett sätt som stöttar eleverna i deras lärande. • Läraren kontrollerar hur eleverna uppfattat lärarens råd och stöd. • Eleverna tar vara på responsen och med hjälp av den utvecklar de sitt lärande. • Eleverna uppmuntras inte att ge varandra respons.
<i>Eleverna får respons, men på ett sätt som inte utvecklar deras lärande eller arbetsinsats</i>	• Läraren ger respons under lektionen till majoriteten av eleverna. • Läraren kontrollerar inte hur eleverna uppfattat lärarens råd och stöd. • Eleverna har inte fått lära sig hur de skall ta vara på responsen. • Responsen från läraren är inte framåtriktad i läroprocessen utan mer återkopplande till redan utfört arbete. (görandet)
<i>Eleverna får ingen respons av läraren under arbetets gång</i>	• Läraren ger ingen eller mycket lite respons till eleverna under lektionen. • Eleverna efterfrågar inte respons från lärare eller elever.

För varje dimension finns rikligt
med korta exempel från **forskningsbakgrunden**

"Dynamit för kollegialt lärande"

För varje dimension finns beskrivet vad forskning visat att **elever förväntar sig av lärarnas undervisning**

Exempel: *Lärare som betonar kunskapens användarvärde framför formella krav.*

För varje dimension finns beskrivet dimensionens koppling till uppdraget i **styrdokument** (Gru/Gy/Vux)

För dimensionen *Användning av respons för lärande*

Detta säger styrdokument

Läraren ska:

- Stärka elevens vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan
- Stimulera, handleda och ge extra anpassningar...
- Organisera och genomföra arbetet så att eleven:
 - Utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga
 - Upplever att kunskap är meningsfull och att den egna kunskapsutvecklingen går framåt. (Lgr 22, s 14).

Det är även skolans ansvar att varje elev kan:

- reflektera över sina erfarenheter och sitt eget sätt att lära. (Gy 11, s. 5)

Läraren ska:

- fortlöpande ge varje elev information om framgångar och utvecklingsbehov i studierna, (Gy 11, s. 10)

För Vux gäller samma beroende på vilken skolform eleverna kompletterar.

Summering: Det nya underlaget går djupare än Skolinspektionens tidigare observationsschema

- **10 dimensioner** (istället för 16) exempel på evidensbaserat viktiga dimensioner av skicklig undervisning uppdelat i **2 delar** (istället för allt i ett omfattande underlag).
- **Rikt med konkreta exempel på iakttagbara läraraktiviteter** som systematiskt prövats under mer än 1800 lektionsobservationer sedan 2017.
- **Även för redan erfarna lärare** som kan hitta ytterligare utmaningar i underlaget.
- **Inga ord för bedömning** likt Skolinspektionens, "... i ganska låg grad... i ganska hög grad... i mycket hög grad...", som ingen ännu nått samsyn kring.

Engångskostnad för rättigheterna
5.900 - 9.900 kr exkl. moms/skola
utifrån antal lärartjänster.
5 ex av boken ingår.

[Läs mer och beställ
via den här länken](#)

Extra ex av boken
kostar 180 kr/st och
säljs i 5-pack.

Används av skolor och kommuner i hela landet

"För rektorer är det ett verktyg för att på riktigt kunna vara pedagogisk ledare. Redskapet är tankeväckande, tydligt och enkelt att använda. Det bidrar till det kollegiala lärandet – vi blir bättre på att undervisa!"

Kajsa Andersson-Lundblad
FoU-chef UBK
Norrköpings kommun

"Innovation in Swedish education!"

Prof. Sir George Berwick
Hjärnan bakom Londons
skolors turnaround
på 2000-talet